

Provincie Overijssel
Luttenbergstraat 2
Postbus 10078
8000 GB Zwolle
Telefoon 038 499 88 99
www.overijssel.nl
overijsselloket@overijssel.nl
KvK 51048329
IBAN NL45 RABO 0397 3411 21

Provinciale Staten van Overijssel

Inlichtingen bij
Mevr. F. Broshuis
Telefoon +31384997867
FEM.Broshuis@overijssel.nl

Datum	Kenmerk	Zaaknummer	Pagina	Bijlagen	Uw brief	Uw kenmerk
08.12.2023	D2023-12-004364	2023-066431	1 van 3			

Onderwerp: Brief aan PS Reactie Rekenkamerrapport 'lessen in gebiedsprocessen'

Toezending aan Provinciale Staten met oogmerk:
 ter informatie
 anders, en wel:

Bijlage I

Bestuurlijke nota gebiedsprocessen

Bijlage II

Nota van bevindingen gebiedsprocessen Overijssel

De Rekenkamer Oost-Nederland heeft u op 8 november haar rapport ' genaamd 'lessen in gebiedsprocessen' aangeboden. Met deze brief informeren wij u over onze reactie op dit rapport.

Aanleiding

Het rapport is geen traditioneel onderzoek met conclusies over het functioneren van de provincie. Er worden lessen meegegeven die van nut kunnen zijn voor toekomstige gebiedsprocessen. De reden hiervoor is dat er nog een aantal complexe opgaven aankomen waar gebiedsprocessen de aanpak voor worden, zoals bijvoorbeeld het Provinciaal Programma Landelijk Gebied (PPLG).

De nadruk van het onderzoek ligt niet op de resultaten/uitkomsten van een gebiedsproces, maar op het proces zelf. Het gaat om zaken die goed zijn bevallen als punten die beter hadden gekund. Er is gekeken naar gebiedsprocessen in vier Natura 2000 gebieden (twee in Gelderland en twee in Overijssel) die al een eind gevorderd zijn. De gekozen gebiedsprocessen in Overijssel zijn Noordmanen (deelgebied van N2000 gebied Weerribben) en Bergvennen & Brecklenkampse Veld. Leden van de ambtelijke en bestuurlijke adviesgroepen zijn geïnterviewd. Zij hebben ons college geadviseerd bij besluitvorming rond de Provinciale Inpassingsplannen (PIPs). De focus ligt op de ervaringen van deelnemers aan de Natura 2000 gebiedsprocessen (ambtelijke en bestuurlijke adviesgroepen). Dat betekent dat individuele inwoners en ondernemers niet in dit onderzoek zijn betrokken, tenzij zij

onderdeel uitmaken van een adviesgroep. Daarnaast zijn evaluaties van en studies over gebiedsprocessen bestudeerd.

De Rekenkamer licht het rapport tijdens een informatiesessie op 10 januari 2024 aan u toe.

Aanbevelingen

De Rekenkamer komt in haar rapport met drie aanbevelingen. In het onderstaande voorzien wij elke aanbeveling van onze reactie:

Aanbeveling 1: betrek de lessen uit dit onderzoek bij toekomstige gebiedsprocessen

Deze eerste aanbeveling is een oproep aan uw Staten om ons college te verzoeken de lessen uit het onderzoek op te pakken. Het gaat om 16 aandachtspunten die zijn verzameld in Hoofdstuk 3 van de bestuurlijke nota (zie bijlage). Zo wordt onder andere genoemd:

- Ga aan de slag met duidelijke, gezamenlijke doelen en bewaak deze doelen.
- Blijf gebruik maken van ambtelijke en bestuurlijke adviesgroepen. Zet hierbij een onafhankelijke voorzitter om de continuïteit en onderlinge verhoudingen te bevorderen.
- Betrek belanghebbenden en overige inwoners op andere wijze dan in formele adviesgroepen.
- Maak (nog meer) gebruik van de in het gebied aanwezige kennis en biedt de mogelijkheid voor belanghebbenden om externe expertise in te schakelen.
- Zorg voor voldoende personeel, zet daarbij in op professionele communicatie en blijf gebruik maken van omgevingsmanagers om zichtbaar en toegankelijk te blijven.

Reactie: Deze lessen zijn herkenbaar en worden voor het grootste deel onderschreven. Ook in het coalitieakkoord is hier aandacht voor. We doorlopen een continu lerend proces, waarbij we de aanpak verbeteren op basis van ervaringen uit lopende gebiedsprocessen. Daarbij benadrukken we wel de behoefte aan maatwerk. Ieder gebiedsproces is anders: de omvang, de opgave, de belangen en betrokken partijen.

Aanbeveling 2: maak een bewuste keuze om een opgave al dan niet gezamenlijk met partners in de vorm van een gebiedsproces op te pakken

De Rekenkamer wijst hier op twee dilemma's die te maken hebben met tijd:

- Er ligt druk op gebiedsprocessen om snel met oplossingen te komen voor maatschappelijke problemen, maar er is ook tijd nodig voor een zorgvuldig proces.
- Als de omgeving vroegtijdig wordt betrokken, dan kun je nog geen duidelijkheid geven waardoor onrust en onzekerheid ontstaan. Wanneer de omgeving betrokken wordt als er reeds duidelijkheid is, dan wordt er over en niet met hen gesproken.

Reactie: Deze dilemma's zijn uiteraard bekend, bij zowel ons college als uw Staten. Uitgangspunt is dat iedereen vanuit zijn eigen verantwoordelijkheid bijdraagt. Dat begint bij het Rijk, dat heldere kaders mee moet geven die nodig zijn om onze opgaven in Overijssel te realiseren. Voor de doelen en wanneer die gerealiseerd moeten zijn, zijn wet- en regelgeving uitgangspunt. We vinden het belangrijk om opgaven samen met onze partners op te pakken. We zien de keuze voor gebiedsprocessen als uitvoering van uw opdracht aan ons college. Of de opgaven waarvoor u in de toekomst staat eveneens gezamenlijk met partners moeten worden opgepakt in een gebiedsproces is een nieuwe afweging. De Rekenkamer stelt dat uw Staten zelf een expliciete keuze zouden moeten maken. Wij vernemen graag hoe u hier tegenover staat.

Aanbeveling 3: Provinciale Staten moeten hun rol pakken bij een gebiedsproces

Gebiedsprocessen hebben een lange doorlooptijd. Dit betekent dat uw Staten te maken hebben met de uitwerking van besluiten van PS uit het verleden. De Rekenkamer besteedt aandacht aan het volgende dilemma: enerzijds is het vanuit het oogpunt van een betrouwbare overheid niet passend/wenselijk om

terug te komen op eerdere besluitvorming. Anderzijds willen partijen ook recht doen aan de verkiezingsuitslag en wellicht een andere koers varen.

Specifiek voor Natura 2000 gebiedsprocessen geldt dat Europese verplichtingen geen ruimte bieden voor andere dan de vastgestelde doelen. Het is belangrijk duidelijkheid te geven over waar wel en waar geen invloed op uitgeoefend kan worden om verwarring bij de betrokkenen te voorkomen.

Reactie: Deze aanbeveling is gericht aan uw Staten. Ons college deelt de mening van de Rekenkamer dat het van belang is dat ook uw Staten betrokken blijven bij gebiedsprocessen, onder andere door zich te laten zien in het gebied en daar contact te hebben met inwoners, ook met degenen die zich niet laten horen (stille midden) om zo een volledig beeld te krijgen.

Motie

Vlak voor de Statenverkiezingen is een motie aangenomen waarin de (nieuwe) Staten wordt opgeroepen om met de Samen Werkt Beter partners en ons college in gesprek te gaan om de rol van de partners, van GS en PS te verduidelijken, zo mogelijk te versterken en daar nadere afspraken over te maken. Het rapport van de Rekenkamer biedt een extra aanleiding om dit gesprek met elkaar te blijven voeren. Wij zullen op basis daarvan concreet maken welke aanpassingen wij door gaan voeren in (toekomstige) gebiedsprocessen.

In dit gesprek wordt ook aandacht besteed aan de inwerkingtreding van de Omgevingswet waardoor de bevoegdheid om PIPs (en straks projectbesluiten) vast te stellen wordt neergelegd bij ons college in plaats van uw Staten. Het lijkt ons goed om de betekenis van deze gewijzigde wetgeving eveneens te bespreken.

Deze brief is in afschrift aan de Rekenkamer Oost-Nederland verzonden.

Gedeputeerde Staten van Overijssel,

voorzitter, A.P. Heidema

secretaris, N. Versteeg